

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านความมั่นคง ในการพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในด้านการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ก. (๑)

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ได้แก้ไข มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมีการแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง และการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง

๑.๒ เหตุที่รัฐควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับดังกล่าว รัฐจึงควรดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการจัดและควบคุมดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม และชอบด้วยกฎหมาย

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ได้แก้ไข มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๔ โดยให้มีการแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง และการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไข/ปรับปรุง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับดังกล่าว

๓.๒ การแก้ปัญหาของต่างประเทศต่อปัญหานี้ และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทย

ประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คล้ายคลึงกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ กล่าวคือ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรของประเทศญี่ปุ่นมีวาระ ๔ ปี มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๔๖๕ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (Single Member Constituency) เขตละ ๑ คน จำนวน ๒๘๙ คน และระบบสัดส่วนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง (Proportional Representation) จำนวน ๑๗๖ คน เมื่อพิจารณาการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศญี่ปุ่นแล้ว จึงเหมาะสมที่ประเทศไทยจะดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เช่นเดียวกัน

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ดังต่อไปนี้

๕.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๕.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๖.๒ การป้องกันไม่ให้มีผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ คือการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทกำหนดความผิดและโทษหากไม่ปฏิบัติหรือกระทำการฝ่าฝืนตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้ประชาชนได้ทราบ

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชน เพราะการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวน ๔๐๐ คน ก็จะทำให้การดูแลปัญหาของประชาชนมีความใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนแบบบัญชีรายชื่อก็มีความจำเป็นที่จะต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและต้องเคารพ ๑ สิทธิ ๑ เสียงของประชาชน การให้มีบัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ย่อมทำให้ประชาชนได้ใช้เจตจำนงในการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๗.๒ แนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

เมื่อได้ประกาศให้มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในวาระเริ่มแรก ยังมีให้นำมาใช้บังคับจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๗.๓ แนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับทราบอย่างทั่วถึงก่อนจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ในระยะ ๓ ปีแรก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๔ (๑) ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยอาจมีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 เป็นเงินประมาณ ๕,๖๓๘,๑๑๕,๒๐๐ บาท โดยเทียบเคียงกับงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี ๒๕๖๒

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งย่อมมีผลต่อการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นฝ่ายบริหารต้องนำนโยบายทางเศรษฐกิจที่พรรคของตนใช้ในการหาเสียง มาเป็นนโยบายของฝ่ายบริหารในการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจของประเทศ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการทางปกครองที่ประชาชนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้แทนในเขตเลือกตั้งของตนเอง อันเป็นการแสดงออกถึงการปกครองตามหลักประชาธิปไตยโดยตรง (Direct democracy) ที่มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative democracy) ซึ่งเป็นการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความยั่งยืนต่อไป

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งย่อมมีผลกระทบต่อการนำนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นฝ่ายบริหารไปใช้เป็นนโยบายของรัฐบาล

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้ใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้ระบบคณะกรรมการ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๔ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งควบคุมดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความจำเป็นในการกำหนดโทษทางอาญา เนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นการกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม ซึ่งไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(นายแสวง บุญมี)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ : นายเมธา ไชยสุขขัง

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๘๒๖๑

อีเมล election@ect.go.th